

Král Krysa (1962): James Clavell (1921-1994)

Autor

- australský spisovatel, scénárista, filmový producent a režisér
- jeho otec byl důstojníkem britského Královského námořnictva → proto vyrůstal na různých místech Britského impéria
- po vypuknutí WWII se v 16 letech přihlásil do britské armády a v řadách Královského dělostřelectva byl poslán do Malajsie bojovat proti Japoncům (Pacifická válka)
- byl zde zraněn a zajat a poslán do zajateckého tábora ostrově Jáva, pak byl přemístěn do nechvalně proslulého vězení Changi v Singapuru
- trpěl špatným zacházením ze strany japonských stráží (ve skutečnosti byla většina z nich Korejci)
- jeho zážitky ze zajateckého tábora se staly základem pro jeho románovou prvotinu Král Krysa
- v roce 1946 byl povýšen do pozice kapitána, ale po vážné nehodě na motocyklu musel z armády odejít
- poté studoval na universitě v Birminghamu, kde potkal svou budoucí manželku
- Společně se odstěhovali do New Yorku, kde pracoval pro televizi a později do Hollywoodu. Tam nakonec uspěl jako scénárista. Spolunapsal např. klasický film Velký útěk

Rozbor

- **literární druh:** epika
- **literární forma:** próza
- **žánr:** válečný román (není historický, protože autor tu minulost zažil)
- **umělecký směr:** lágrová literatura
- **časoprostor:** zajatecký tábor, Čangi, Singapur, před koncem války
- **kompoziční výstavba:** chronologická, rozdělena na 4 knihy, 26 kapitol
- **vypravěč:** er-forma
- **vyprávěcí způsoby:** pásmo vypravěče, pásmo postav
- **typy promluv:**
- **jazyk:** vojáci používají slang
- **literárně-historický kontext:** událost WWII, Solženicyn (Den v životě Ivana Denisoviče)
- **motivы:** vězni, nucené práce, nelidskost, surovost Japonců, psychický a fyzická degradace vězňů
- **téma:**
- je vidět, že podobné události Clavell zažil a že sloužil v armádě
- je zde detailně a autenticky popsán rutinní život v zajateckém táboře, kde vězně sužují nejrůznější nemoci (cholera, malárie etc.)
- je zde důvěrně vykreslena i vojenská hierarchie (jednotlivé hodnosti)
- dějí se zde hrozné věci, je tu tvrdý režim
- každý si hledí svého
- Jednou pes jednoho zajatce zabije slepici a tak musí být zabit
- Následně ho král krysa a spol uvaří a sní v cele věznice
- Když Japonsko kapituluje, tak pro zajatce přijede armáda a díví se, jak to mohli zvládnout
- očekává je těžký návrat do společnosti
- Král se nechce vrátit zpátky, protože ví, že v reálném světě není nikým

Postavy

- Petr Marlow: britský důstojník, autorovo alter-ego, zpřátelí se s Králem Krysou. Jednou během nucených prací se zraní o kmen stromu a dostane sněť. Už to vypadá, že zemře, nebo přijde o ruku, ale Král ho zachrání
- Král Krysa: americký desátník, v normálním životě byl žebrák na ulici a zde je králem, prostředí mu vyhovuje. Umí si sehnat jídlo, oblečení, léky a peníze. Ve vedlejší vesnici si našel ženu a má s ní dítě. Nikdy v průběhu knihy není zmíněno jeho reálné jméno